

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM ORTAMLARI

Onur Emre KOCAÖZ¹

EĞİTİM ORTAMLARI

Özel gereksinimi olan bireylerin anlamlı eğitim almaları ve eşit fırsatlardan yararlanmaları, kapsayıcı bir toplumun önemli bir unsurudur. Bu bireylerin eğitim sürecine etkin bir şekilde katılabilmeleri için uygun eğitim ortam ve programları ve çeşitli stratejilerin ve düzenlemelerin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Özel gereksinimi olan bireylerin eğitim ortamlarına karar verme süreci, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM) bünyesindeki Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu ile Milli Eğitim Müdürlükleri bünyesindeki Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu tarafından yürütülür. Bu süreçte bireyler, resmi özel eğitim okullarına, özel eğitim sınıflarına ya da tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitime yönlendirilir. Özel gereksinimi olan bireyler için eğitim ortamları, bireyin engel türü, bu engelden etkilenme düzeyi ve ihtiyaç duyduğu destek hizmetlerine göre belirlenmektedir. Bu süreçte, her bireyin eğitim gereksinimlerine uygun en etkili öğrenme ortamının sağlanması ve bireyin akademik, sosyal ve duygusal gelişimi en üst düzeyde desteklenmesi amaçlanır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Görevleri arasında Madde 44' ün d bendinde bu durum “*eğitsel değerlendirme ve tanılama sonucunu dikkate alarak birey için en az sınırlandırılmış eğitim ortamı ve özel eğitim hizmetine ilişkin öneride bulunmak*” ifadesi şeklinde geçmektedir (MEB, 2018). Özel eğitim değerlendirme kurulunun en az kısıtlayıcı eğitim ortamı (Least Restrictive Environment - LRE) yaklaşımını dikkate alarak yapılan öneri doğrultusunda il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından yerleştirme kararı alınır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Zihin Engelliler Eğitimi AD., onurkocaoz@aksaray.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-8412-0736

KAYNAKLAR

- Batu, E. S. (2000). Kaynaştırma, destek hizmetler ve kaynaştırmaya hazırlık etkinlikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 2(4), 34-45.
- Batu, E. S., & Kırcaali-İftar, G. (2010). *Kaynaştırma* (5. baskı). Kök Yayıncılık.
- Brown, C. M., Packer, T. L., & Passmore, A. (2013). Adequacy of the regular early education classroom environment for students with visual impairment. *The Journal of Special Education*, 46(4), 223-232.
- Cox, P. R., & Dykes, M. K. (2001). Effective classroom adaptations for students with visual impairments. *Teaching Exceptional Children*, 33(6), 68-74.
- Çoşkun Başar, M. (2021). İşitme yetersizliği olan bireyler. M. Vural & Y. Öksüz (Ed.), *Özel eğitim ve kaynaştırma* (ss. 137-158). Lisans Yayıncılık.
- Ganz, J. B. (2007). Classroom structuring methods and strategies for children and youth with autism spectrum disorders. *Exceptionality*, 15(4), 249-260.
- Hardin, B. & Hardin, M. (2002). Into the mainstream: Practical strategies for teaching in inclusive environments. *The Clearing House*, 175-178.
- Kargin, T., Guldenoglu, B., & Sahin, F. (2010). Opinions of the general education teachers on the adaptations for students with special needs in general education classrooms. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 10(4), 2455-2464.
- Martin, R., & Wilkins, J. (2022). Creating visually appropriate classroom environments for students with autism spectrum disorder. *Intervention in School and Clinic*, 57(3), 176-181.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (1997). *Özel eğitim hakkında kanun hükmünde kararname*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_10/10111011_ozel_egitim_kanun_hukmunda_kararname.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2006). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*. Resmi Gazete (Sayı: 26184). <http://www.resmigazete.gov.tr>
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2015). *Özel eğitim sınıfları*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/27112647_mebozelegitimsinifi.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2016). *Bilim ve sanat merkezleri yönergesi*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/07031350_bilsem_yonergesi.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2018). *Özel eğitim hizmetleri yönergesi*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/12140128_ozel_egitim_hizmetleri_yonergesi.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2024). *Özel eğitim kurumları yönetmeliği*. https://ookgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_06/24175722_ozelegitimkurumlarionetmeliği.pdf
- Özel Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2015). *Evde eğitim hizmetleri*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/27060154_mebevde4.sra.pdf
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2024). *Hastane sınıfı uygulama kılavuzu*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_08/12175726_hastanesinifiuygulamakilavuzu.pdf
- Temesgen, Z. (2018). School Challenges of students with visual disabilities. *International Journal of Special Education*, 33(3), 510-523.
- U.S. Department of Education. (n.d.). *Individuals with Disabilities Education Improvement Act*. Retrieved from <http://www.ed.gov/policy/speced/guid/idea/idea2004.html>
- Yalçın, G. (2021). Görme yetersizliği olan bireyler. M. Vural & Y. Öksüz (Ed.), *Özel eğitim ve kaynaştırma* (ss. 159-184). Lisans Yayıncılık.
- Yazıcıoğlu, T. (2018). Tersine kaynaştırma modeli ve uygulama örnekleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 4(1), 39-48.
- Yell, M. L. (2006). *The law and special education* (3rd ed.). Pearson Education, Inc.